

Fördjupade synpunkter på förordningsförslag inför programperiod 2021 - 2027

EU-kommissionen presenterade den 29 maj 2018 sina förslag till nya förordningar för Europeiska struktur- och investeringsfonderna i nästa programperiod. Förordningarna är betydelsefulla dokument eftersom de reglerar det mesta som vi som förvaltande myndighet gör. Förordningsförslagen ska förhandlas både övergripande på EU-nivå och med medlemsstaterna.

Detta dokument innehåller en sammanfattning av viktiga delar, nyheter och förändringar i förordningsförslagen och en kortare analys av vad de kan innebära för Tillväxtverkets verksamhet och för införandet av nästa programperiod. Dokumentet ersätter den mer kortfattade sammanfattning som presenterats tidigare.

Övergripande

Omfattning fonder

Några nya fonder omfattas av CPR medan jordbruksfonden inte längre finns med. Det påverkar fondsamordningen mellan regionalfonden, socialfonden och jordbruksfonden. Det är viktigt att skapa bra förutsättningar för fondsamordning genom att redan i programmeringsfasen lägga en bra grund för hur de olika fonderna undviker överlappningar och istället kan komplettera och förstärka varandra.

Resultatfokus

I förslaget till ny CPR finns ett mycket tydligare resultatfokus jämfört med innevarande programperiod. Resultatredovisningen löper som en röd tråd genom hela förordningsutkastet. De operativa programmen kommer ha fastställda indikatorer och det finns redan nu förslag på EU-gemensamma sådana. I projekthanteringen finns möjligheter att ge stöd utifrån önskat resultat och en ökad möjlighet för projekten att redovisa resultat i stället för kostnader. Detta kommer att mätas och följas upp genom indikatorerna. Även förvaltande myndighet kan redovisa resultat i stället för kostnader till kommissionen. Resultatredovisningen finns på alla nivåer.

Det har talats om resultatfokus även under innevarande programperiod men nu är det betydligt mer uttalat att resultaten avgör genomförandet. Det finns dock många oklarheter kring hur detta ska gå till och hur reglerna ska tillämpas i praktiken. Samtidigt kommer MS möjlighet att redovisa resultat enligt dessa oklara metoder bli helt avgörande för om medel kan hämtas hem från EU eller inte. För genomförandet av regionalfondspolitiken kommer det bli helt avgörande om detta fungerar eller inte.

Politiska mål

Det finns fem nya politiska mål (art 4, CPR och art 2 i ERUF-förordningen):

1. Ett smartare Europa
2. Ett grönare Europa
3. Ett mer sammanhållet Europa

4. Ett mer socialt Europa
5. Ett Europa närmare med invånarna

Sammanhållningspolitiken ska stödja unionens åtgärder för att stärka den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen genom art 174 i TFEU och genom målen:

1. Investeringar för jobb och tillväxt
2. Europeisk territoriell sammanhållning

De fem politiska målen ligger i linje med det regionerna och Tillväxtverket lyft som viktiga insatser. För Sverige ska en tematisk koncentration av regionalfondsmedlen ske och 85% av totala fondmedlen gå till politiskt mål 1 och 2 och minst 60% till mål 1 (art 3 ERUF-förordningen).

Kommentarer utifrån forskning/innovation, digitalisering, klimat och integration

Forskning/innovation

Det politiska målet "ett smartare Europa" stämmer väl överens med önskad inriktning mot innovation och smart specialisering. Regionalfonden omfattar hela Europa och inte enbart de länder som har det sämre ställt och det är en fördel för Västeuropa. Smart specialisering är även ett förhandskrav och MS måste ha en strategi för smart specialisering. Sammanslagningen av tematiskt mål 1, 2 och 3 i nuvarande programperiod till ett nytt politiskt mål "ett smartare Europa" kan ses som en vilja att koppla ihop forskning, innovation, digitalisering och SME-frågor närmare varandra.

Fokus ligger också på (samverkan) att utjämna regionala skillnader i Europa även om man inte vill satsa – nu med minskad budget – enbart på de mest behövande regionerna. En trolig fortsättning är stöd till viktiga områden (tematisk koncentration) medan man minskar till andra teman. Detta är i linje med hur vi arbetar och planerar för framtida satsningar på Tillväxtverket som till exempel i smart industri och smart specialisering. Det man inte så tydligt kan utläsa är samverkan med klimat- och energifrågor. Detta är dock något som Tillväxtverket vill se mera av.

Samverkan inom forsknings- och innovationsområdet är viktigt. Det finns inslag i förordningsförslagen i linje med detta, exempelvis genom att använda egna fonder utanför regionen (cross-border) och även interregional samverkan. Detta är något vi arbetar med redan denna programperiod, bland annat i form av samverkan mellan konstellationer i olika regioner.

Digitalisering nämns genomgående som en stor kraft när det gäller industrins omvandling. Det är bland annat viktigt ur kompetensförsörjningsaspekten för framtida konkurrenskraft. Man kan också utläsa att man ska se ännu mer till det regionala och lokala för att möta de behov som finns där. Detta är till fördel framförallt för de glest befolkade områdena i Sverige. Man lyfter även upp innovationsspridning – vilket vi också ha gjort – vi har bland annat lyft fram betydelsen av mäklarfunktioner och miljöer (och samverkan mellan miljöer).

Synergieffekter mellan fonder kommer att vara centralt och man vill att regionalfonden ska vara i linje med EU:s övergripande mål. Ytterligare fokus på SME är önskvärt och det har visats att stöd till stora företag gett en mindre effekt. Tillväxtverket vill dock lyfta upp att samverkan med stora företag är mycket väsentligt eftersom de ofta är lokomotiv i regional och nationell tillväxt.

När företag blir inblandade i ett projekt och kommer ifråga för stöd blir det ofta fråga om ett statsstöd. Enligt statsstödsreglerna kan ex stöd ges till forsknings- och utvecklingsprojekt i enlighet med art 25 i GBER (förordning 651/2014) för forskningssamarbeten mellan akademi och företag. Kriterierna är dock så detaljerade och i praktiken nästan omöjliga att tillämpa tillsammans med strukturfondsregelverkets regler om verifikationskedja, stödnivåer och stödberättigande kostnader. För att det ska bli möjligt med en satsning på forsknings- och utvecklingsprojekt behöver strukturfondsregelverket och/eller statsstödsregelverket anpassas så de går att tillämpa på ett forsknings- och utvecklingsprojekt där även företag ingår.

Projektförslag som fått kvalitetsstämpeln "Seal of Excellence" inom Horisont Europa behöver inte genomgå en ny ansöknings- och urvalsprocessen om de är förenliga med programmets strategi för smart specialisering. Detta skulle kunna utvidgas till att omfatta även andra EU-instrument, såsom Life + eller Erasmus +. Detta förslag kommer eventuellt inte fungera optimalt om vi fortsätter med den svenska modellen med strukturfondspartnerskap eller andra prioriterande organ (dvs. utlysningar).

Digitalisering

Inriktningen i politiskt mål 1 är förhållandevis bred och Tillväxtverket anser att önskade prioriteringar avseende digitalisering ryms i de angivna målen dvs. fokus på utveckling och användning av digitala lösningar inom både privat och offentlig sektor.

Vad gäller inriktningen av politiskt mål 3 kan nämnas att fokus ligger på investeringar i fysisk infrastruktur (bredband) och vägar (TEN-T). Det är områden som Tillväxtverket inte ser som högst prioriterade för regionalfondsmedel utan främst ett nationellt ansvar.

Klimat

Den politiska inriktningen mot ett grönare Europa stämmer överens med Sveriges prioriteringar. Det finns dock ett problem kring indikatorerna; de mäter fel saker. Exempelvis handlar indikatorerna under politiskt mål 2 mer om energieffektivisering samt i viss utsträckning indikatorer kring investeringar i naturområden, avlopp mm. Det finns inga indikatorer kring företagande och med inriktning mot att stödja grön affärsutveckling, hållbara affärsmodeller m.m. Det skulle också kunna uppstå samma problem som under innevarande programperiod att hitta bra projekt och projekt mot affärsutveckling inom miljö/klimat när de är uppdelade i politiskt mål 1 och politiskt mål 2.

I bilaga 1 till CPR, under politiskt mål 2 är det oklart vilka företag och vilket stöd som avses med "stöd till företag som tillhandahåller tjänster som bidrar till en koldioxidsnål ekonomi och motståndskraft mot klimatförändringar" (nr 027). Det som är listat under politiskt mål 2 skulle kunna öppna upp för samarbete med Naturvårdsverket.

I bilaga 2 till ERUF-förordningen anges under politiskt mål 2 det särskilda målet att främja övergången till cirkulär ekonomi (punkt vi). Indikatorer till detta mål fokuserar endast på avfall. Är målet att indikatorerna bara ska mäta minskning av i det här fallet avfall, i andra energi? En bättre indikator vore att exempelvis mäta ökat antal företag inom området. Den angivna indikatorn är begränsande om man vill arbeta med cirkulär ekonomi fullt ut och inriktat mot företagande.

I avsnittet om indikatorer finns ett längre och mer övergripande resonemang om utformningen av indikatorerna.

Integration

Det politiska målet (PO 4) om ett mer socialt Europa stämmer väl överens med Sveriges ambitioner på området. Tillväxtverkets input till positionspaperet går i linje med förslagen. Tillväxtverket efterlyste närvaro av stabila och adekvata verktyg initialt på EU-nivå för att säkerställa att utmaningar kan hanteras snabbt och effektivt då migration är en strukturell utmaning som i förekommande fall nödvändiggör en rask och flexibel omställning.

I skäl 8 till ERUF-förordningen anges att unionens migrationspolitik kräver en gemensam ansats som bygger på synergier och att de olika fonderna ska komplettera varandra. Regionalfonden kan därför stödja långsiktig integration av flyktingar.

Indikatorerna för mål 4 inriktas mot tillfälliga lösningar för att möta migrationsutmaningen och är ej mått för att mäta socioekonomisk integration. I avsnittet om indikatorer finns ett längre och mer övergripande resonemang om utformningen av indikatorerna.

Budgetram

Medfinansieringsgraden sänks

Medfinansieringsgraden för mer utvecklade regioner får inte överskrida 40 % (art 106.3). Det innebär att medfinansieringsgraden för Sverige sänks från 50 till 40 %. Det innebär att det krävs mer nationell, regional och lokal medfinansiering vilket eventuellt kan påverka exempelvis de statliga anslagens omfattning, fördelning och användning.

Tilldelning av medel till Sverige

Framgår av sista sidan i bilaga 22. Totalt 2 141 077 508 EUR enligt 2018 års prisnivå (2 413 092 535 EUR enligt nuvarande prisnivå).

Samtliga regioner i Sverige räknas som mer utvecklade, jfr artikel 102. Samtliga svenska regioners GDP överstiger 100 procent av EU-genomsnittet. Ingen skillnad mot nuvarande programperiod, bortsett från att gränsen för mer utvecklade regioner tidigare var 90 procent av EU-genomsnittet.

På samma sätt som tidigare fördelas ytterligare medel till glest befolkade regioner, se artikel 104.1 e samt bilaga 22, punkten 9. Det ger ytterligare medel till samma regioner som i nuvarande programperiod (dvs. Mellersta Norrland och Övre Norrland). Inkluderat i totalen ovan.

Indikatorer och rapportering

Det är positivt att årsrapporterna är borta och ersätts med en dialog. Det främjar både lärande och utveckling i större utsträckning än tidigare. Det främjar också möjligheterna att visa resultat på andra plan än via indikatorer. Det finns många bra förslag på förenklingar och det är välkommet.

Det införs samtidigt ett mycket omfattande krav om att rapportera indikatorer och finansiella data varannan månad. Det är ett stort steg från dagens system med en årsrapport och redovisning finansiella data tre gånger per år. Motiveringen är att kommissionens webbsida med Open Data ska vara uppdaterad. Rapportering av indikatorer har varit problematisk under nuvarande programperiod av många skäl. Det beror delvis på otydligheter i tolkning och implementering av de gemensamma indikatorerna. Fram till

helt nyligen har det också endast varit möjligt att rapportera in data för avslutade insatser. Detta har inneburit att utfallen kommer först i slutet på programperioden. Det har nyligen skett en regeländring som medför att även pågående insatser kan tas med i rapporteringen.

Det finns stora risker och problem med att gå strikt mot en tydligare indikatorstyrd programmering. Indikatorerna tenderar då att bli ett mål i sig och det finns stor risk att vi tappar fokus på intentionerna med sammanhållningspolitikens inriktning. Indikatorer som blir mål leder till extremt smala insatser och risken är mycket stor att vi inte får program med en inriktning mot vad vi nationellt ser som prioriterat inom varje politikområde. Det sämsta scenariot är att vi bygger politiska insatser som har målsättningar där indikatorerna inte har ett kausalt samband eller ett mycket svagt sådant. Här förespråkas införandet av en gemensam metodologi kring programskrivandet som tar sin utgångspunkt i förändringsteori och effektkedjor, snarare än att försöka efterkonstruera sådana med indikatorerna i fokus. En sådan gemensam metodologi skulle kunna konstruera program och projekt med långt större uppföljnings- och utvärderingsbarhet. Denna metodologi skulle sedan också kunna appliceras på projekten. De indikatorer som väljs utifrån förändringsteori och effektkedjor blir programspecifika, men får en långt mycket högre relevans.

Nackdelen blir att vi tappar aggregeringsmöjligheter eftersom det troligen skulle vara en större variation av indikatorer. Men det ena behöver inte utesluta det andra. Men de gemensamma, av kommissionen valda, indikatorerna är högst olyckliga att använda i ett styrande sammanhang. Indikatorerna i sig är också svåra att förstå utan definitioner, tidsaspekter, mätmetoder och som sagt, det kausala sambandet med målet beskrivet. Det är högst olyckligt att försöka skapa detta i efterhand. Indikatorerna visar också exempel på tvetydiga mått på vad som faktiskt önskas uppnås i Sverige, eller vad projektens verksamheter faktiskt gör.

Att samla in uppgifter om indikatorer och rapportera varannan månad kommer innebära höga administrativa kostnader för både stödmottagare och för förvaltande myndighet. Det går att lösa det tekniskt men blir en fråga om validitet, reliabilitet och kausalitet, en fråga kring nyttan kontra insatsen. Då blir värdet av rätt indikatorer avgörande.

I bilaga 1 till CPR finns insatskoderna. Dessa har varit komplexa att hantera där vi ska klassa våra projekt. Frågan är hur styrande insatskoderna kommer att vara när rapportering ska ske varannan månad. För de koder som finns under rubriken "intervention field" behövs tydligare definitioner då det oftast finns flera koder som är applicerbara på ett och samma projekt. Inom regionalfonden idag finns det många projekt som passar in på flera olika koder. Här skulle behövas ett arbete kring klassificeringarna som behöver definitioner. Många har liknande innehåll och distinktionen blir svår att utläsa.

Utvärderingarna verkar få en mindre roll i nästa programperiod och satt i relation till det utökade dataöverföringskravet med ensamt fokus på indikatorer är detta olyckligt. Fokus ligger också på ett programperspektiv, medan det kan finnas en större relevans att genomföra tematiska utvärderingar. Det är effekten av insatserna som är av intresse i större utsträckning än effektiviteten i ett program.

Riggingen av programmen blir mycket viktigare och vilka mål och indikatorer som sätts kommer att få direkta konsekvenser för hur mycket pengar som kommer att kunna beviljas. Halvtidsöversynen öppnar upp för helt nya programinriktningar.

Nyheter kring indikatorer och rapportering i ny CPR

Resultatramverk

Medlemsstaten ska ta fram ett resultatramverk med indikatorer, delmål och mål som ska kunna mäta vilka resultat som uppnåtts (art 12). Utformning ska ske enligt principen om sund ekonomisk förvaltning.

Mål och delmål ska sättas för både aktivitets- och resultatindikatorer. Resultatindikatorerna kommer inte att mätas på regional nivå och är mer av en kortsiktig effektindikator. Den finansiella indikatorn är borta som krav. Resultatramverket ska innefatta vilka kriterier som nyttjats för att välja indikatorer, data eller bevis som används för att säkra data och uträkningsmetod. Vilka faktorer som påverkar graden av uppfyllelse av mål och delmål ska identifieras, samt hur vi har beaktat dessa faktorer (art. 11-13).

Mid-term review

Halvtidsöversynen finns i dagsläget i form av performance review men nu föreslås en mid-term review. Resultatöversynen behålls men ska förenklas och förtydligas. Inledningsvis omfattar programmen fem års finansiell tilldelning och de två sista åren fördelas efter resultat- eller halvtidsöversynen. Översynen omfattar perioden fram till 2024 och resultatreserven upphör därmed. Halvtidsöversynen ska ge möjligheter att göra justeringar i programmen utifrån nya utmaningar som har uppstått (art 14).

Årlig resultatöversyn

Ska genomföras genom ett möte mellan Kommissionen och varje MS. Varje MS ska förse KOM med uppgifter senast en månad före årsmötet. Mötena ska resultera i överenskomna anteckningar som ska publiceras enligt art 33.4. MS ska följa upp och återkoppla till KOM senast tre månader efter mötet angående vilka åtgärder som har vidtagits utifrån överenskomna punkter på mötet (art 36).

Punkterna som ska tas upp vid resultatöversynen innefattar bland annat uppgifter om framsteg, synteser av utvärderingar, faktorer som påverkar programgenomförandet m.m. Punkterna påminner om de uppgifter som tidigare lämnats i årsrapporten.

Överföring av data

Varannan månad ska uppgifter överföras elektroniskt till KOM. Kumulativa uppgifter enligt annex VII. Det liknar tidigare art. 112 med tillskott av finansieringsinstrument. Första överföringen ska göras jan 2022 och sista jan 2030 (art 37).

Slutrapport

Slutrapporten ska lämnas 15 februari 2031. De uppgifter som ska lämnas i slutrapporten överensstämmer med de krav som finns inför årsmöten. Inte lika styrt som tidigare (art 38).

Utvärdering av MS

FM ska genomföra utvärderingar av programmen och varje utvärdering ska adressera programmets effektivitet, ändamålsenlighet, relevans, koherens och EU added value med målsättningen att förbättra kvaliteten på utformning och implementering av programmen. FM ska genomföra en utvärdering för varje program i syfte att bedöma effekt senast 30 juni 2029. Oberoende experter ska genomföra utvärderingarna. Nytt är också att nu ska FM eller MS försäkra sig om att data som krävs för utvärderingar ska finnas tillgänglig, tidigare stod endast indikatorer. Utvärderingsplan ska finnas liksom tidigare (art 39). Nuvarande Ex ante-utvärdering är borta.

KOMs utvärdering

Kom ska genomföra en halvtidsutvärdering för varje fond i slutet av 2024 och en retrospekt i december 2031 (art 40).

Bilagor CPR

Bilaga 4, Tematiska förhandsvillkor

Förhandsvillkoren är ersatta av "enabling conditions" som har liknande karaktär, men uppfattar dem som tydligare betoning på grundförutsättning för effektiv och ändamålsenligt genomförande.

Bilaga 5, OP

Appendix 1 - Detaljer om varje insats. Här finns en tabell med detaljerad information om indikatorer. Kvalitetssäkringsmetodik.

Bilaga 7, Dataöverföring på OP-nivå och prioriteringsnivå.

ERUF-förordningen

Art 7, Indikatorer

Ett förtydligande om att de indikatorer som framgår av appendix 1 ska användas. Ett tydligare krav där tillämpligheten är borta. Dessa indikatorer ska ingå i resultatramverket, OP och överförs varannan månad. Appendix 2 visar de indikatorer som ska redovisas av KOM till parlamentet, vilket ger mer tydlighet i vad som antagligen kommer att prioriteras.

Programmeringsprocessen

Partnerskap och partnerskapsöverenskommelsen

Upplägget med partnerskap och partnerskapsöverenskommelsen verkar vara samma som i innevarande period. Varje medlemsstat ska få till stånd ett partnerskap med behöriga regionala och lokala myndigheter. Parterna ska delta i utarbetandet av partnerskapsöverenskommelserna (PÖ) och vid utformningen och genomförandet av programmen, bland annat genom att delta i övervakningskommittéerna (art. 6). Partnerskapet ska alltså vara involverade i hela processen, liksom förra gången. Under innevarande period skrevs programmen av regionerna parallellt med att PÖ togs fram av regeringen och vilket medförde att PÖ egentligen inte var styrande. Så ett medskick för att förbättra detta är att starta processen tidigt så att PÖ blir styrande när programmen tas fram.

Utarbetande och inlämning av program

Program ska lämnas till KOM senaste tre månader efter att medlemsstaten lämnat in PÖ (art. 16). Mall för program finns i bilaga 5.

Innehåll i programmen

Program består av prioriteringar och varje prioritering ska bestå av en eller flera särskilda mål (art. 17), vilket är som i nuvarande period.

Varje program ska innehålla en sammanfattning av de viktigaste utmaningarna kopplat till programmets innehåll (art 17.3 a). Här anges ett antal faktorer som man ska beakta och de flesta verkar ligga på medlemsstatsnivå och kan bli svåra att bryta ner på mindre

geografier - jämför den programgeografi vi har idag. Exempelvis marknadsmisslyckanden, investeringsbehov och komplementaritet med andra former av stöd, utmaningar som identifieras i relevanta landsspecifika rekommendationer och andra relevanta rekommendationer från unionen till medlemsstaten, makroregionala strategier. Hur ska en sådan analys fungera? Talar för ett samlat nationellt program?

Godkännande av program

Liksom i utmaningsbeskrivningen i programmet lyfts att KOM i godkännande av programmet särskilt ska ta i beaktande relevanta landsspecifika rekommendationer (art. 18). Det uppfattar vi som att KOM försöker knyta programmets inriktning tydligare till de landsspecifika rekommendationerna (som SE inte brukar tycka är relevanta för ERUF).

Överföring av medel mellan investeringsprioriteringar

Art 19.5 öppnar upp för att medlemsstaterna själva, med vissa begränsningar, får flytta över medel från en investeringsprioritering till en annan utan att kommissionen behöver blandas in. Det finns dock en begränsning om att upp till 5 % får flyttas till en annan prioritering och beloppet får vara högst 3 % av programbudgeten. Det vore önskvärt med en flexibilitet i taken för länder med relativt små program.

Överföring av medel mellan de olika fonderna

Art 21 ger medlemsstaterna möjlighet att begära en överföring av medel (upp till 5 %) från en fond till en annan fond eller till ett finansieringsinstrument.

Korsfinansiering ERUF/ESF

Får endast ske inom en gräns på 10 % av stödet och bara med tillämpning av "den andra" fondens bestämmelse för stödberättigande (art 20). Bestämmelsen är onödig och svår att tillämpa och leder till att korsfinansiering i praktiken inte kan ske. Den försvårar dessutom fondsamordningen.

Förvaltnings- och kontrollsystemet

Stödformer

Återbetalningspliktigt stöd borttaget som stödform. Det är dock en stödform vi inte har använt oss av under innevarande period.

Förenklade redovisningsalternativ

Generellt ett ökat fokus och fler färdiga alternativ för användning av förenklade redovisningsalternativ.

Förtydligande om användning av förenklingsalternativ i kombination

Förenklade redovisningsalternativ kan användas i kombination med varandra samt i kombination med ersättning utifrån faktiska kostnader, under förutsättning att de täcker olika kategorier av kostnader.

Krav på förenklade redovisningsalternativ i projekt under 200 000 EUR

Stödet från fonderna ska ta formen av förenklade redovisningsalternativ (enhetskostnader, klumpsummor eller schabloner) i projekt vars totala kostnader understiger 200

000 EUR (art. 48.1 andra stycket). Projekt där stödet utgör statsstöd är dock undantagna. I de fall schabloner används ska endast de kostnadskategorier för vilka schablon-satserna gäller ersättas utifrån faktiska kostnader.

Ny möjlighet att fastställa ett budgetförslag från fall till fall i projekt under 200 000 EUR

Enhetskostnader, klumpsummor och schabloner kan fastställas utifrån ett budgetförslag i det enskilda fallet, under förutsättning att de totala kostnaderna i det aktuella projektet understiger 200 000 EUR. Kan vara ett sätt för medlemsstaterna att uppfylla kravet på användandet av förenklade redovisningsalternativ i projekt vars totala kostnader understiger 200 000 EUR.

Nya schabloner

Utöver de nuvarande schablonerna för indirekta kostnader har det kommit ytterligare en enligt vilken de indirekta kostnaderna kan fastställas till 7 procent av de stödberättigande direkta kostnaderna.

Det har även tillkommit två nya schabloner i artikel 50 och 51. Dels en schablon för personalkostnader om upp till 20 procent av direkta kostnader andra än personalkostnader och dels en schablon för direkta kostnader om upp till 40 procent av stödberättigande personalkostnader. Det finns inget krav på beräkning när schablonsatserna fastställs.

Förenklade redovisningsalternativ och statsstöd

Regeln i GBER art 7.1 2 st om att det är tillåtet att använda förenklade redovisningsalternativ enligt förordning 1303/2013 (nuvarande CPR) behöver uppdateras så att den även omfattar den nya CPR:en.

Regler för stödberättigande

Enklare krav kring vart projekt får genomföras geografiskt

Projekt får helt eller delvis genomföras utanför en medlemsstat och även utanför unionen under förutsättning att de bidrar till programmets mål (57.4). Tidigare mer detaljerade begränsningar är borttagna.

Moms är inte stödberättigande i projekt överstigande 5 miljoner EUR

Moms är enligt art 58 inte stödberättigande i projekt överstigande 5 miljoner EUR. Till skillnad från i dag där det av art 69.3 i nuvarande CPR framgår att återbetalningsbar mervärdesskatt är stödberättigande.

Återkrav och tidsfrister kopplade till insatsernas varaktighet delvis ändrade

Av artikel 71 i nuvarande CPR framgår att det är projektet som ska betala tillbaka bidraget om reglerna för insatsers varaktighet inte har följts. Av art 59 i förslaget till ny CPR framgår i stället att det är medlemsstaten som ska betala tillbaka. Att återkrav kopplat till kraven om insatsers varaktighet ska göras i proportion till den period under vilken kraven inte har uppfyllts finns inte kvar.

Nytt att det finns en möjlighet för medlemsstaten att förkorta tidsfristen från fem år till tre år för SMF, men bara när det gäller upprätthållande av investeringar eller bevarande

av arbetstillfällena som skapats av små och medelstora företag. Regeln att tio år gäller vid omlokalisering utanför EU finns inte kvar.

Intäkter

Till skillnad från nuvarande CPR saknas bestämmelser om hur intäkter under projektets gång ska hanteras samt bestämmelser om nettoinkomstgenererande projekt. Det finns dock en ny bestämmelse om att insatser ska väljas utifrån bästa förhållandet mellan storleken på stödet, aktiviteterna och resultatmålen (art. 67.3 c). Den bestämmelsen skulle kunna innebära att hanteringen ändå blir densamma.

Förvaltande myndighets uppgifter

Projekturval

På flera ställen i nya CPRn har det förtydligats vem som ansvarar för olika uppgifter. I art 66.1 och art 67 anges att förvaltande myndighet ansvarar för att göra urvalet av insatser. FM får utse förmedlande organ för att utföra vissa uppgifter (art 65.3). Förtydligandet av FMs uppgifter gör det dock otydligt vilka uppgifter som FM ska utföra själv och vilka uppgifter som kan delegeras.

Grundläggande rättigheter och hållbar utveckling är nya urvalskriterier art 67.1.

Resultatfokus

Ökat fokus på resultat. Kriterier och förfaranden för att välja ut insatser (art 67), nytt att det uttryckligen står att projekt ska väljas ut med utgångspunkt från att maximera att målen nås. De insatser som väljs ut ska det bästa förhållandet mellan stödbeloppet, de aktiviteter som genomförs och uppnåendet av målen (art 67.3 c).

Krav på att säkerställa klimatsäkring av investeringar i infrastruktur

Nytt krav enligt art. 67 j, krav på klimatsäkring av investeringar med förväntad livslängd på minst fem år.

Möjlighet att bevilja bidrag direkt för vissa insatser

Möjlighet enligt art 67.5 att direkt ge stöd till insatser som tilldelats spetskompetensstämpeln (Seal of Excellence) eller som valts ut för att medfinansieras i Horisont Europa. Detta under förutsättning att insatserna överensstämmer med programmålen.

Riskbaserad granskning

Nytt att det uttryckligen står att förvaltningskontrollerna ska vara riskbaserade och proportionella mot den identifierade risken enligt definitionen i en riskhanteringsstrategi (art 68.2). Kontroller ska fortfarande ske både genom administrativa kontroller (skrivbordskontroller) och på plats-besök. Tidigare stod det uttryckligen att varje ansökan om utbetalning ska genomgå administrativ kontroll, det finns inte längre med.

Utbetalning till stödmottagare

Kravet på att utbetalningar ska ske inom 90 dagar finns kvar (68.1 b). Däremot saknas det nuvarande undantagen enligt vilket fristen under vissa förutsättningar får förlängas (art. 132 nuvarande CPR).

Förvaltningsförklaring

Ansvar kvarstår gällande att upprätta förvaltningsförklaring. Årliga sammanfattningen finns inte längre med (art 68.1 f).

ÖK

Ansvar att stödja arbetet i övervakningskommittén kvarstår. Nytt att det uttryckligen står att FM ska säkerställa uppföljningen av beslut och rekommendationerna som ÖK tar (art 69 b).

Redovisningsfunktion i stället för attesterande myndighet

Ny funktion ersätter attesterande myndighet, ändrat från "certifying authority" till "the accounting function" (art 70). Funktionen har ansvar för att upprätta och lämna in utgiftsdeklarationer, upprätta och hålla räkenskaper och räkna om beloppen till Euro. Andra delar som rör attestering är borttagna. Medlemsstaten får anförtro redovisningsfunktionen till förvaltande myndigheten eller till ett annat organ (art 66.2).

Proportionalitet i förvaltnings- och kontrollsystemet

Nytt att MS kan ansöka om proportionalitet i förvaltnings- och kontrollsystemet och får då följa nationella regler (art. 77). Det innebär att det behövs nationella regler för detta. Det går att ansöka om det finns ett effektivt system sedan två år tillbaka, (art. 78).

Kommentarer angående bilagorna

Bilagorna i sammanställningen nedan är nya i CPR, motsvarande innehåll finns i nuvarande period i delegerade akter. Att kraven nu är lyfta i bilaga i huvudförordningen medför att kraven är kända på förhand istället för att regleras i en akt vid senare tillfälle. Sammanfattningsvis skiljer sig innehållet i bilagorna något men verkar inte innehålla några väsentliga skillnader, en mer detaljerad jämförelse i detalj behöver göras särskilt av de mer detaljerade tekniska kraven kopplade till dataöverföring.

Bilaga 10 (X) Krav på förvaltnings- och kontrollsystemet

Ny bilaga som innehåller de centrala krav kopplade till förvaltnings- och kontrollsystemet i art. 63.1. Innehållet motsvarar de nuvarande kraven i 480/2014 i art. 30 och bilaga I. Delvis ändrade formuleringar men kan inte se att det är några egentliga skillnader.

Bilaga 11 (XI) Verifikationskedjan

Ny bilaga som innehåller de detaljerade kraven på verifikationskedjan kopplade till art. 63.5. Innehållet motsvarar de nuvarande kraven i 480/2014 art 25 (utifrån art. 125 4.d respektive 72 g i 1303/2013).

Kraven i del I, II och III i bilagan: Förändrade formuleringar men verkar inte vara några egentliga skillnader jämfört med tidigare.

Del IV i bilagan: Nya delar som rör de fall finansieringen inte är kopplad till kostnader utifrån ny möjlighet i enligt art 46.a och art 89.

Bilaga 12 (XII) Dataöverföring FM/stödmottagaren (funktion och former för datautbyte)

Ny bilaga kopplade till de krav som finns i 63.7 om informationsutbyte mellan stödmottagarna och programmyndigheterna genom elektroniska system. De detaljerade kraven i bilagan motsvarar de nuvarande kraven genomförandeakten 2011/2014 art 8-10.

Bilaga 13 (XIII) Dataöverföring FM/KOM

Ny bilaga kopplade till de krav som finns i 63.8 som handlar om att medlemsstaterna ska säkerställa att allt officiellt informationsutbyte med kommissionen sker genom ett elektroniskt system för datautbyte. De detaljerade kraven i bilagan motsvarar de nuvarande kraven i genomförandeakten 184/2014.

Bilaga 14 (XIV) Beskrivning av förvaltnings- och kontrollsystemet

Ny bilaga kopplade till de krav som finns i 63.9 om beskrivning av förvaltnings- och kontrollsystemet. Innehållet i bilagan motsvarar den nuvarande genomförandeförordning 1011/2014 art 3 och bilaga III. Mallen är mindre omfattande och innehållet anpassat utifrån att huvudförordningen innehåller ändringar (exempelvis när det gäller den sk. redovisningstjänsten jämfört med tidigare attesterande myndighet).

Ekonomisk redovisning

Tekniskt stöd

Ändrad beräkningsgrund och återfinansiering genom schablon

Beräkningsgrunden för TA ändras för ERUF från 4% på unionsstödet till 2,5 % på total finansiering vilket innebär en ökning med en procentenhet under förutsättning att hela budgeten förbrukas (art. 31). Schablonen skiljer sig mellan de olika fonderna och är lägst för ERUF. Återfinansieringen från unionen kommer att ske genom att en schablon på 2,5 % adderas till stödberättigande kostnader i varje betalningsansökan.

Detta innebär en väsentlig förenkling jämfört med tidigare då ersättning erhöles för stödberättigande utgifter som belastat stödmottagare av TA (FM, RM, SFP).

Schablonfinansieringen riskerar dock att innebära låg likviditet i början av programperioden då mycket kostnader upparbetas i implementeringsfasen samtidigt som TA-ersättningen från kommissionen kommer senare i perioden då utbetalningstakten kommit igång. Frågor uppstår också kring hur TA till andra organisationer än förvaltande myndighet då hanteras. Idag erhåller de ersättning utifrån upparbetade kostnader. Möjligtvis schablonersättning från förvaltande myndighet.

Ändrad skrivning om användningsområde för TA

TA ska användas till åtgärder som är nödvändiga för att fonderna ska kunna förvaltas och användas effektivt vilket innebär en mer generell skrivning än tidigare då insatser som tex förberedelser, förvaltning och system för elektroniskt datautbyte pekades ut (art. 30).

Möjlighet till ytterligare åtgärder som finansieras av TA

Ny möjlighet som ger medlemsstaten möjlighet att föreslå att åta sig ytterligare åtgärder för att öka kapaciteten hos myndigheter, stödmottagare och andra relevanta partners (art. 32). Dessa typer av åtgärder ska i så fall implanteras genom finansiering som inte är kopplade till kostnader för tekniskt stöd "financing not linked to cost" enligt artikel 89.

Finansiell redovisning

Förskott med 0,5 procent per år

Enbart en typ av förskott, ingen uppdelning i inledande och årliga som i PP 14-20 vilket innebär en förenkling. Förskott om 0,5% av totalt unionsstöd varje år. Väsentligt lägre än föregående programperiod (art. 84.2).

Betalningsansökan vid fasta datum fyra gånger per år

Betalningsansökan ska upprättas av Redovisningsfunktionen vid fasta datum och högst fyra gånger per år (art. 85.1). Tidigare har FM/AM haft möjlighet att attestera när som helst och obegränsat antal gånger.

Beräkning av räkenskapsårets saldo

Beräkningen av räkenskapsårets saldo görs enligt samma princip som nu med undantag för förskotten inte längre ska ingå. Detta kommer göra beräkningarna av saldot och inbetalningsprognoser väsentligt enklare.

Förenklingsalternativ för återbetalning till medlemsstaterna

Kommissionen kan ta fram förenklingsalternativ även för återbetalning till medlemsstaterna (art 88.1). Om KOM tar fram sådana finns möjlighet för medlemsstaten att få utbetalningarna av EUs finansiering baserad på förenklade redovisningsalternativ (klumpsumma, enhetskostnader eller schablon) istället för utifrån faktiska utbetalningar i programmet. Kräver begäran på en särskild mall (art 88.2).

Finansiering som inte är kopplad till kostnader (Financing not linked to costs)

Det finns en möjlighet för medlemsstaterna att ansöka om att unionens utbetalningar till programmen ska ta formen av finansiering som inte är kopplad till upparbetade kostnader, utan i stället grundas på att vissa villkor är uppfyllda eller att ett visst resultat har uppnåtts (art. 46 och 89). Kommissionen ska ta ett beslut utifrån MS ansökan. Det saknas dock möjlighet för medlemsstaterna att i sin tur använda sig av detta finansieringsalternativ gentemot stödmottagarna (art. 48 och 89.3). Den röda tråden avseende det ökade resultatfokus i förordningen saknas.

Finns det en risk att medlemsstaterna inte får full täckning för de utbetalningar som gjorts till stödmottagarna om grunderna för unionens utbetalningar till medlemsstaterna respektive medlemsstaternas utbetalningar till stödmottagarna skiljer sig åt?

Det skulle vidare innebära att Sverige, om detta finansieringsalternativ väljs, tvingas ligga ute med pengar under en längre tid jämfört med i dag. Utbetalningen till stödmottagarna skulle då ske löpande utifrån upparbetade kostnader och förenklade redovisningsalternativ. Någon utbetalning från kommissionen blir dock inte aktuell förrän ett visst resultat kan uppvisas, vilket oftast kommer i ett betydligt senare skede.

Det bör här nämnas att det i Omnibus föreslagits ett tillägg till artikel 67 i nuvarande CPR som, till skillnad från förslaget till ny CPR, skulle öppna upp medlemsstaterna att använda finansiering som inte är kopplad till kostnader gentemot stödmottagarna.

Kommissionen har mandat att ta fram en delegerad akt med mer detaljerade bestämmelser avseende "financing not linked to costs". Den delegerade akten finns inte ännu och det finns många oklarheter kring hur detta ska fungera.

Hur MS väljer att göra kommer påverka. Risk för att inte få full återfinansiering pga. resultatet inte uppnås. Oklart hur omfattande förberedande arbete som krävs.

Tillbakadragande, N+2 (Återkrav)

Tidsspannet för att använda budgetåtagandet förkortas från tre till två år. Därtill är förskotten från kommissionen lägre än i föregående programperiod vilket gör det svårare att infria åtagandet. Samtidigt införs lättnader då endast delar av budgetårens åtagande ingår i beräkningen. Sammantaget är den initiala bedömningen att kommissionen skärper kraven på medlemsstaterna att hålla en högre betalningstakt.

Förordningen är onödigt krångligt skriven vilket gör att utbetalningsåtagandet blir otydligt

Tabell - Andel av total budget som måste ingå i betalningsansökan för att undvika tillbakadragande

År	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
PP 14-20				14%	29%	43%	57%
PP 21-27			7%	22%	38%	53%	68%

Finansieringsinstrument

Förordningsförslaget är helt omskrivet avseende bestämmelserna om finansieringsinstrument. Bestämmelserna är skrivna på ett betydligt enklare sätt och innehåller en hel del förenklingar. Bestämmelserna om finansieringsinstrument har också integrerats i övriga bestämmelser som gäller för förvaltande myndighets hantering och detta tydliggör vad som ska gälla för finansieringsinstrumenten. Nu finns bestämmelserna på plats i CPRn och inte ett antal delegerade akter som tidigare.

Kraven på förhandsbedömningen är förenklade

Stöd till finansieringsinstrument ska baseras på en förhandsbedömning (art 52). Kraven på förhandsbedömningen är betydligt förenklade och lättare än kraven i nuvarande CPR. Detta ses som en positiv förändring.

Möjlighet att kombinera finansieringsinstrument på flera sätt

Det finns också en möjlighet att kombinera finansieringsinstrument på flera olika sätt (art 52.4-5) och det skapar möjligheter för en flexibilitet.

Genomförande av finansieringsinstrument

Det finns olika sätt att implementera finansieringsinstrument i art 53. I nuvarande programperiod har det varit oklart och stora diskussioner kring hur en förvaltare av finansieringsinstrumentet ska utses. Genom en guide tydliggjordes att det är fråga om ett förvaltningsuppdrag som ska upphandlas. I utkast till ny CPR anges endast att ett urval ska ske men utifrån de diskussioner som förevarit är det oklart vad som ska gälla och ett förtydligande vore önskvärt.

Förvaltningskostnader och avgifter

Förvaltaren av finansieringsinstrumentet har rätt till ersättning för sina kostnader. Vid direkttilldelning finns ett tak på förvaltningskostnader och avgifter på 5 % av programbidraget som betalats ut till slutmottagare (art 62). För innevarande programperiod är taken 20% av det programbidrag som anslagits till instrumentet. Ändringen innebär en stor sänkning av taket och eftersom basen dessutom är programbidrag till slutmottagare i stället för utbetalning till förvaltaren så blir det också en förskjutning av utbetalningen av ersättningen. Reglerna för beräkning av förvaltningskostnader och avgifter har blivit betydligt förenklade.

Taket på 5 % gäller inte om urvalet av förvaltare sker genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande. Det är dock oklart i vilka fall som direkttilldelning kan ske och när ett anbudsförfarande bör tillämpas.

Dataöverföring för FI

Kravet på dataöverföring (art 37) omfattar även finansieringsinstrumenten. Här bör en översyn göras och de nya förordningskraven innebär nog krav på förändringar i Nyps. Den årliga rapporteringsbördan har minskat betydligt för finansieringsinstrumenten.

Utbetalningar

Förvaltande myndighet kan ta med en första utbetalning på 25% till finansieringsinstrument i utgiftsdeklarationen (art 86). Sedan kan utbetalningar av stödberättigande, upparbetade kostnader tas med löpande och en avräkning sker det sista räkenskapsåret. Det innebär att modellen med utbetalning i fyra trancher och därmed i fyra trappsteg är borta. Utbetalningarna kommer att ske i den takt som stödberättigande kostnader upparbetas.

Anpassade regler vid finansiella korrigeringar

I artikel 97 finns bestämmelser om vad som gäller vid finansiella korrigeringar och i 97.5 - 6 finns anpassade bestämmelser för vad som gäller för finansieringsinstrument. Bra anpassningar om att återanvändande av medel och förtydliganden om vad som gäller.

Regler för stödberättigande

Enligt regelverket finns det möjlighet att ha olika finansiella produkter via finansieringsinstrumenten. I enlighet med detta skulle det behövas anpassade stödberättigande regler för olika typer av finansiella produkter. Det är stor skillnad på att arbeta med lån istället för ägarkapital. Som exempel kan nämnas en situation där man som ägare ett ansvar för bolaget och en situation som kan uppstå är att man behöver köpa ut befintliga ägare för att bolaget ska kunna utvecklas (replacement capital). Enligt art 62.1.a är stödberättigande utgifter bara utbetalningar till

slutmottagare vilket tycks krocka med den typen av åtgärder.

Möjligheten att använda spärrkonto borttagen

Möjligheten att sätta in medel på spärrkonto för användning efter stödberättigande-perioden har försvunnit vilket är negativt.

Borttagna geografiska begränsningar innebär förenkling

Begränsningen till att insatser måste hållas inom programområdet och att i stället nyttan av insatsen är avgörande är en bra förenkling. Förändringen är mycket positiv för finansieringsinstrumenten då det kan vara svårt att avgöra var en insats i små och medelstora företag sker när det exempelvis finns verksamhet på flera ställen eller ett utvecklingsarbete sker med hjälp av underleverantörer.

Synlighet, kommunikation och transparens

Kraven på synlighet, kommunikation och transparens har förstärkts och ställer ökade krav på mer sammanhängande och effektiva kommunikationsåtgärder. Kraven kommer att innebära krav på ökade resurser.

Resultat av programmen ska presenteras på webbportalen

Nytt att webbportalen ska innehålla uppgifter om resultat av programmen (art 41 b). Detta hänger ihop med art 37.5 om att resultaten i dataöverföringen ska publiceras och borde innebära att det behövs en direkt koppling mellan Nyps och webben. Även information om ÖK och underlag till ÖK ska publiceras på webben och ÖK ska övervaka att kommunikationsåtgärderna införs (art 33.4, 34.1 och 35.1 (f). FMs rapportering till kommissionen ska också läggas ut på webben (art 38.4, 39.7 och information om programmen, utlysningar och projektbanken (art 44).

Nya organ ska involveras i kommunikationen

Krav på att involvera nya organ i kommunikationen (art 43.1 a-b).

Förenkling vad gäller EU-loggan.

Samma logga för alla EU-fonder och det visuella intrycket avgör storleken i stället för millimeter-bestämmelser (bilaga VIII).

Delar i programmen ersätter kommunikationsstrategi

I stället för en kommunikationsstrategi ska det anges i de operativa programmen hur kraven på synlighet och kommunikation ska uppfyllas. I programmen ska det framgå en definition av målen, målgrupper, kommunikationskanaler, hur sociala medier ska användas, en planerad budget och relevanta indikatorer för övervakning och utvärdering (art 17.3 h)(i).

Konsekvenserna om stödmottagarna inte fullgör sitt ansvar begränsas

I de fall stödmottagaren inte använt EU-logga enligt kraven (art. 42) eller inte fullgjort sitt ansvar gällande information om stödet från fonderna (art. 45 1-2) får de finansiella korrigeringar som görs kopplade till det uppgå till högst 5 % av stödet till projektet.

Interreg-förordningen

Ex post-utvärdering visar att de flesta Interreg-programmen har använt en nedifrån- och upp-strategi för att bedöma vilka projekt som ska få stöd. Detta har medfört svårigheter för Interreg-programmen att arbeta mot en större samstämmig strategi och mål. För att åtgärda detta omnämns en anpassning av arkitekturen för Interreg-programmen för att ta bättre hänsyn till funktionella områden, makro-regionala och maritima strategier. Gränsregionala program ska strömlinjeformas för att koncentrera resurser på landgränser med en hög grad av gränsregional interaktion.

Interreg föreslås innehålla 5 stycken s.k. komponenter istället för tidigare tre typer av Interreg-program (gränsregionala, transnationella och Interregionala).

Om detta förslag godkänns kommer det att påverka Interreg-program i Sverige och vår absoluta närhet. Detta kommer att medföra att det blir färre gränsregionala program i och i närheten av Sverige. De gränsregionala program som har vattengräns kommer förslagsvis att integreras i komponent 2-program.

Gränsöverskridande samarbetet = komponent 1. Endast mellan länder med intilliggande landgränser.

Transnationellt och maritimt samarbete = komponent 2. Samarbetet över större transnationella landområden eller havsområden.

Ytterområden samverkan = komponent 3. Samverkan inom ytterområden eller mot tredje land.

Interregional samverkan = komponent 4. Samverkan för att stärka sammanhållningspolitiken. Består av två delar, A - utbyte av erfarenheter, nytänkande och kapacitetsuppbyggnad för genomförandeorganisationer (nuvarande Interact-programmet) och B - analys av utvecklingstrender i relation till sammanhållningspolitiken mål (nuvarande Espon-programmet)

Interregionala innovations samverkan = komponent 5. Kommersialisering och uppskalning av innovationsprojekt.

Geografi, gränsregionala program (art 4)

Gränsregionala program, komponent 1, ska sättas samman på NUTS 3-nivå och en koncentration av dess insatser bör ske utifrån den studie som utförts av KOM "*Boosting Growth and Cohesion in EU Border Regions*".

Förslaget beskriver att områden eller vattengränsar med en fast förbindelse kommer att vara berättigade till gränsregionalt samarbetsprogram. Vad innebär här en fast förbindelse? Färjeförbindelse? Broförbindelse? Gränsdragning är oklart. Detta är viktigt att reda ut inför ett möjligt kommande ÖKS-program.

Geografi, transnationella och interregionala program (art 5-7)

Transnationella program ska omfattas av NUTS 2-regioner som anses som s.k.

funktionella områden och när det aktuellt område omfattas av makro-regional strategi eller havsstrategi.

Förordningsförslaget öppnar för att inom komponent 2b-program och komponent 1-program men lång gräns som innehåller olika förhållanden och behov, skapa sub-program.

För Sveriges del berörs samtliga tre transnationella program, NPA-programmet, Östersjöprogrammet och Nordsjöprogrammet. Östersjöprogrammet och Nordsjöprogrammet torde passa bra in under komponent 2-program. Hur blir det med NPA-programmet? Östersjöprogrammet faller in så som ett område som täcks av en makro-regional strategi (Östersjöstrategin). Möjlighet för mindre sub-program inom de större transnationella programmen, ex Botnia-Atlantica-, Nord-, South Baltic- och Central Baltic-programmen skulle kunna fall in här. Sub-programgeografi på NUTS 2-nivå? Är det möjligt? Dagens gränsregionalprogram är sammansatta på NUTS 3-nivå. Nordsjöprogrammet faller in så som ett område som täcks av en havsstrategi (North Sea strategy).

Program med EU:s s.k. ytterområden är inte aktuellt för Sverige. Program men områden långt utanför EU, ex Karibien, Kanarieöarna och Indiska Oceanen.

Förslagen till de Interregionala samverkansprogrammen och det nya Interregionala innovations investeringar program, komponent 4 och 5, ska skall täck hela EU.

ERDF-medel till Interreg

Enligt förslaget avsätts 8,43 miljarder euro till Interreg-programmen (art 9).

En fördelning av ERDF-medlen föreslås med 52,7 procent (*jfr 2014-2020, 74,05 procent*) till komponent 1 program, medan 31,4 procent ansås till komponent 2a och 2b (*jfr 2014-2020, 20,36 procent*). De "nya" komponenterna 3, 4 och 5 får enligt förslaget 3,2, 1,2 respektive 11,5 procent.

KOM ska underrätta varje berörd medlemsstat hur mycket av ERDF-medlen som går till respektive medlemsstat och program (komponent 1 - 3) per år.
Befolkningsmängd (Hög eller låg? Glesbefolkat eller tätbefolkat?) är ett kriterium
- på NUTS 3-nivå gällande komponent 1- och 2b-program
- på NUTS 2-nivå gällande komponent 2a- och 3-program

Varje medlemsstat kan utifrån deras tilldelade medel fördela upp till 15 procent mellan programmen som de själva önskar (art 9.4).

KOM ska ta fram en genomförandeakt rörande Interreg-program som berör EU:s grannländer eller IPA som bygger på ett femårigt strategiskt dokument (art 11). Oklart vad detta innebär? Stöd från ERDF till Interreg-program med grannländer. Oklart hur denna fördelning ska gå till och vilka dokument det ska bygga på.

I art 12 finns en tydlig beskrivning av vad som händer i olika fall av avbrott, som att inget programförslag sänds in för externa komponent 1-program, ifall något lands deltagande i komponent 2-program upphör, eller att tredje lands deltagande upphör under genomförandet. Bra med tanke på erfarenheter gällande t.ex. osäkerheten kring Norges deltagande i innevarande programperiod.

Medfinansieringsgrad

Finansiering från EU kan inte uppgå till högre än 70 % på programnivå (art 13). Detta är en minskning från 85 procent i innevarande period. Denna sänkning torde inte påverka organisationer från Sverige nämnvärt då det är ett begränsat antal organisationer från Sverige som fått en finansiering på 85 procent i nuvarande programperiod. Stödmottagare inom Interreg Europe och Espon har varit berättigade till 85 procent finansiering i innevarande period.

Det har i nuvarande programperiod funnits en benägenhet hos vissa aktörer att överväga (välja) det program med högst medfinansieringsgrad. Exempelvis genom att välja att delta i South Baltic (75 procent medfinansiering) i stället för i ÖKS.

Undantag för Interreg-program med *grannländer* och *ytterområden* som regleras separat i förordningar och akter.

Interreg-specifik tematik och tematisk fördelning

Totalt sett färre tematiska mål att välja från vid programmering. Förutom de fem *Policy Objectives* (PO) som omnämns i CPR tas det fram ett antal Interreg-specifika mål för komponenterna 1, 2 och 3 (art 14).

"En bättre Interreg-styrning" men tre undermål. Bl.a. motverka gränshinder och stärka arbetet med makro-strategier.

"Ett tryggare och säkrare Europa".

60 procent av medlen ska fördelas till högst tre av de politiska mål som anges i art 4 CPR. 15 procent av medlen ska koncentreras till de Interreg-specifika målen *"En bättre Interreg-styrning"* samt *"Ett tryggare och säkrare Europa"*.

För komponent 2a-program med medlemsstater eller regioner som omfattas av makro-regional strategi ska alla ERDF-medel nyttjas till 100 % inom makro-strategins tematik. Inom komponent 2b-program ska ERDF-delen nyttjas till 70 % mot den strategin.

Programmering

Fortsatt delad förvaltning av Interreg-programmen med undantag för komponent 3-program som helt eller delvis får genomföras genom indirekt förvaltning och komponent 5-program som ska genomföras genom direkt eller indirekt förvaltning.

Programmen ska utse förvaltande myndighet, gemensamt sekretariat, revisionsmyndighet etc. Detta är samma som i innevarande period samt att KOM förbehålls rätten till att upprätta delegerad akt för att justera programmeringsprocessen.

Partnerskap inom Interreg-projekt

Projekt inom programkomponenterna 1, 2 eller 3 ska innehålla projektpartners från minst 2 länder, varav ett EU-medlemsland (art 23).

En förändring mot innevarande period är här att Interreg-projekt kan utföra alla sina aktiviteter inom ett land (inte enbart mellan två länder) förutsatt att resultatet kommer hela programområdet tillgodo.

Småprojektsfonder (art 24)

Detta är ett nytt inslag som ska göra det möjligt för det lokala och civila samhället att inrätta småskaliga projekt med hjälp av förenklade kostnadsalternativ. Enligt skäl 28 är det ett förtydligande för de småprojektsfonder som genomförts sedan Interreg inleddes, men som aldrig omfattats av några särskilda bestämmelser.

Avsättning av medel till en småprojektsfond får inte uppgå till mer än 20 000 000 euro eller 15 procent av tillgängliga medel.

Stödmottagaren i en småprojektsfond ska vara ett gränsöverskridande rättssubjekt eller en europeisk gruppering för territoriellt samarbete. Det är oklart vad som avses med gränsöverskridande rättssubjekt, definitionen är otydlig. Det är denna organisation som i sin tur beviljar medel till de slutliga stödmottagarna, dvs. de småskaliga projekten.

Om stödet till de småskaliga projekten understiger 100 000 EUR ska stödet ta formen av förenklade redovisningsalternativ.

TA

Ny beräkningsmetod med en schablon beroende på vilken typ av program man tillhör (art 26). TA bestäms till en procent av de stödberättigande kostnader som ingår i varje ansökan om utbetalning. Mellan 6 – 10 % i TA beroende på typ av program och vilken finansiering programmen har.

Interreg-program med totala anslag på mellan 30 och 50 miljoner EUR ska det TA-belopp som beräknats enligt procentsatsen höjas med ytterligare 500 000 EUR. För Interreg-program med lägre totala anslag än 30 000 000 euro ska det belopp som behövs för tekniskt stöd, uttryckt i euro, och motsvarande procentsats fastställas i kommissionens beslut om godkännande av det berörda Interreg-programmet.

Övervakning, utvärdering och kommunikation

När det gäller urvalet av insatser anges att det även fortsättningsvis är en uppgift för Övervakningskommittén (art 22).

Förvaltande myndighet ska konsultera KOM och ta dess synpunkter i beaktande innan urvalskriterierna presenteras, eller inför framtida ändringar av dessa (art 22.3).

En förändring när det gäller Övervakningskommittén för Interreg-program med deltagande av "third countries", (eller partner countries eller OCTs), är att, om Övervakningskommittén bestämmer (i sin arbetsordning) att man ska ha roterande ordförandeskap, kan företrädare för tredje land vara ordförande tillsammans med medordförande som är företrädare från MS eller Förvaltande myndighet (och vice-versa).

Förvaltande myndighet ska varannan månad (total 6 ggr/år) med start 31 januari 2022 på elektronisk väg rapportera kumulativa uppgifter för respektive Interreg-program till kommissionen, avseende vilka insatser som beslutats, stödberättigande kostnader, totalt stöd sam indikatorer. Slutrapport ska lämnas i februari 2031 (art 31). All data som rapporterats till kommissionen ska också publiceras på respektive Interreg-programs hemsida (art 31.4). Detta kommer att kräva att ärendehanteringssystem är uppdaterat för och klarar uppgifterna på ett samtidigt, ändamålsenligt och användarvänligt sätt.

Gällande indikatorer gäller gemensamma utfalls- såväl som resultatindikatorer, samt "vid behov", programspecifika utfalls- och resultatindikatorer (art 33).

Det finns inget krav på ex-ante utvärdering, men väl extern utvärdering (art 34). Effektvärderingen ska vara klar i juni 2029.

Stödberättigande kostnader inom Interreg (art. 36-43)

Det påpekas att regler för stödberättigande, så långt möjligt, ska fastställas av varje MS med ett minimum av EU-regler. Samtidigt så visar man genom regleringen i Interreg-förordningen, förståelse för att detta kan bli svårhanterat för Interreg-program med mellan 2 till 27 olika nationella regelverk, varför förordningen innehåller en tydlig hierarki mellan EU, Interreg-programspecifika samt nationella regler. Mycket bra att detaljerade regler kring kostnadsslag från delegerad förordning (EU) 481/2014 nu är integrerade i förslaget till förordningen för en bättre samlad översikt.

Någon djupare analys av reglerna kring stödberättigande har ännu inte gjorts.

Förvaltning, kontroll och revision

När det gäller förvaltande myndighets förvaltningskontroller hänvisas till CPR art. 68. Där anges i 68.2 att förvaltningskontrollerna ska vara riskbaserade och proportionella, men i 68.4 anges, som ett undantag från 68.2, att det i ETS-förordningen får fastställas särskilda regler om förvaltningskontroller för Interreg-programmen.

Delegerade akter och genomförandeakter

Det finns några hänvisningar till ny budgetförordning och eftersom den förordningen inte kommit ännu är det delvis oklart vad som ska gälla.

Möjligheten till delegering i art 38.5, 63.10-11 och i 66.4

En allmän reflektion är att detaljeringsgraden borde förenklas så att omfattningen minskar. Kännedom saknas om innehållet i de delegerade akterna eller i genomförandeakterna. Erfarenheterna från innevarande programperiod är att akterna innehåller mycket detaljerade bestämmelser om vilka uppgifter som ska samlas in och rapporteras. Att kommissionen vill ha en enhetlighet i rapporteringen är förståeligt men Tillväxtverket vill flagga upp en allmän farhåga kring omfattningen och detaljeringsgraden.

Möjligheten till delegering i art 88.4 ny CPR och art. 7.4 i ERUF-förordningen

Kommissionen har en möjlighet att ta fram enhetskostnader, klumpsummor och schabloner som FM kan använda i sin redovisning till kommissionen. De förenklade redovisningsalternativen kan få stor inverkan för FM och är ett led i ökat resultatfokus. Tanken är att kommissionen ska fastställa gemensamma indikatorer. Indikatorerna kommer att användas för att mäta FM:s genomförande och kopplat till utfallet på EU-medel kommer de ha stor inverkan. FM bör få lämna synpunkter på indikatorerna eftersom de kommer ha stor betydelse. Eftersom vi inte känner till innehållet i de delegerade akterna finns en stor osäkerhet kring hur detta ska fungera.

Möjligheten till delegering i art 103.4, 103.2 och 104.4

Liknande delegering finns i nuvarande CPR art 90 - 92.

Lista över kommissionens delegation

CPR

Art. 9.4-5 Genomförandeakter för godkännande av partnerskapsöverenskommelsen respektive programmet (om partnerskapsöverenskommelsen inkluderats där).

Art. 18. Genomförandeakt för godkännande av programmen.

Art 37.6 Avser endast EMFF

Art 38.5 Genomförandeakt för fastställande av formulär för slutrapporteringen.

Art 63.10 -11 Rapportering av oriktigheter

63.10. Delegerad akt med detaljerade regler kring kriterierna för vilka typer av oriktigheter som ska rapporteras.

63.11. Genomförandeakt avseende sättet att rapportera oriktigheter

Art 66.4 Genomförandeakt i syfte att säkerställa enhetliga villkor för datasystem

Art 73.4 Delegerad akt avseende revisionsmyndighetens urvalsmetoder.

Art 88.4 Delegerad akt för att definiera förenklade redovisningsalternativ medlemsstaterna kan använda gentemot kommissionen.

Art 89.4 Delegerad akt rörande "financing not linked to costs".

Art. 98.4 Genomförandeakt, beslut om finansiella korrigeringar.

Art 102.4 Genomförandeakt om att kommissionen får fatta beslut om regionkategorier

Art 103.2 Genomförandeakt om att Kom får fatta beslut om en lista om vilka regioner som uppfyller kriterierna i regionkategorierna.

Art 104.4 Genomförandeakt om storleken (schablon) på överföringen från sammanhållningsfonden till CEF (Connecting Europe Facility), avser Interreg.

Art 107. Delegerad akt för ändring av bilagorna till CPR:en för att anpassa dessa till ändringar under programperioden av "non-essential elements of this Regulation".

ERUF

Art 7.4 Ger kommissionen möjlighet att genom en delegerad akt ändra i bilagan med gemensamma utfalls- och resultatindikatorer.

Interreg

Art 8 Genomförandeakt med förteckning över de områden som kan få stöd

Art 10 Genomförandeakt med ett flerårigt strategidokument

Art 11 Genomförandeakt med förteckning över Interregprogram

Art 16.6 Delegerad akt i syfte att ändra bilagorna till Interreg-förordningen för att anpassa dessa till ändringar under programperioden av "non-essential elements".

Art 18.4 Genomförandeakt om godkännande av respektive Interregprogram